

Handläggare
Eva Sunnerstedt
Telefon: 08-508 28 913**Till**
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
MHN 2018-01-30 p:16

Fixa laddplats

Redovisning av informationskampanjen

Förvaltningens förslag till beslut

- 1) Godkänna redovisningen
- 2) Översända brevet i bilaga 1 till Justitiedepartementet, Miljö- och energidepartementet, Näringsdepartementet och Utredningen om hinder för energieffektivisering, småskalig elproduktion och lagring för mindre aktörer (M 2017:04)

Gunnar Söderholm
FörvaltningschefGustaf Landahl
Avdelningschef

Sammanfattning

Miljöförvaltningen har i samarbete med övriga kommuner i Stockholms län genomfört informationskampanjen Fixa laddplats. Projektet har sökt och fått medel från Klimatklivet som bekostade framtagandet av materialet och de första 6 seminarier med 50 procent bidrag. I detta tjänsteutlåtande redovisas kampanjen samt utfallet från seminarieomgången i januari och februari år 2017. Materialet uppdaterades under hösten 2017 och ytterligare 6 seminarier har arrangerats under året utan stöd från Klimatklivet. Kampanjarbetet kommer att fortsätta även under år 2018 men då med stöd från EU-projektet Eccentric och energi- och klimatrådgivningen.

Projektet har uppmärksammat att det finns otydligheter gällande samfälligheters möjligheter att anordna laddplatser. En samfällighet bildas genom en gemensamhetsanläggning som i sin tur är en lantmåteriförrättning. Behövs det en kostsam lantmåteriförrättning för att få tillstånd laddmöjligheter? Eller kan samfällighetens stämma eller styrelse ta detta beslut utan förrättning? Ska laddning anses vara av väsentlig betydelse för fastigheten vilket är

nödväntigt för att det ska kunna ingå i en samfällighet. Olika experter tolkar lagen olika och det finns ingen praxis för den nya tekniken. Hur samfällighetsföreningar ska hantera frågan om laddning är därför en gråzon. Det vore önskvärt med klarhet och förtydligande gällande dessa frågor så att samfälligheter kan anordna laddmöjligheter för laddbara fordon utan fördyrande och tidskrävande formalia. Idag avstår många samfälligheter från att investera i laddinfrastruktur på grund av oklarheterna.

Miljöförvaltningen föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden skickar ett brev till justitiedepartementet, miljö- och energidepartementet, näringsdepartementet och utredningen om hinder för energieffektivisering, småskalig elproduktion och lagring för mindre aktörer, M 2017:04 enligt bilaga 1 till detta tjänsteutlåtande.

Bakgrund

Miljöförvaltningen bildade tillsammans med några grannkommuner i länet år 2015 ett nätverk om laddinfrastruktur. Nätverket har träffats några gånger per år och utbytt information via e-post gällande utbyggnad av laddinfrastruktur. Under hösten 2015 var laddinfrastruktur kopplat till bostadsrättsföreningar fokus på träffarna och nätverket kom fram till att länet behövde göra en gemensam insats för att påskynda utbyggnaden.

För den som bor i lägenhet och vill köpa elbil uppstår frågor till fastighetsägaren eller bostadsrättsföreningens styrelse om vad som krävs, vad det kostar och vem som ska betala. Den bästa laddplatsen är bilens ordinarie parkeringsplats – att ladda under natten är enkelt och bekvämt.

En ansökan till Naturvårdsverket avseende stöd till lokala klimatinvesteringar, Klimatklivet, skickades in. I ansökan medverkade 22 av länets kommuner tillsammans med energi- och klimatrådgivningen (EKR). Miljöförvaltningen i Stockholm var huvudansvarig för projektet. Vid projektets start hade antalet deltagande kommuner stigit till 27 stycken, alltså alla kommuner som ingår i EKR-samarbetet. HSB och Riksbyggen ingick även som samarbetspartners i ansökan.

Från Klimatklivet söktes 300 000 kr och deltagarna i projektet skulle motfinansiera med 300 000 kr. Syftet med projektet var att genom information- och beteendepåverkande insatser riktat mot bostadsrättsföreningar (BRF:er) för att få en utbyggnad av laddplatser i länet. Utdrag ur ansökan: ”Viljan att skaffa elbil ställer nya krav på bostadsrättsföreningar och fastighetsägare. Det finns

statistik som visar att i genomsnitt 80–90 procent av den el som används för elfordon laddas där fordonen parkerar. I Stockholms län är det många invånare som har sin bli parkerad hos en bostadsrättsförening. De flesta bostadsrättsföreningar har en styrelse som verkar på sin fritid. Dessa personer har begränsat med tid och kunskap om ex. laddinfrastruktur. Vår erfarenhet hittills är att många inte får gehör och hjälp när de vill kunna ladda sitt fordon hos en bostadsrättsförening. Styrelser säger nej på grund av tidsbrist och okunskap. Det är jobbigt att sätta sig in i denna svåra fråga. Kommunerna i Stockholms län har fått många frågor från osäkra styrelser och frustrerade elbilsägare.

Åtgärder:

- Instruktionsfilm
- Mallar, checklistor, lathundar
- Seminarier med ”mini-mässa”

Resultatet kommer att redovisas genom antal deltagare på seminarier, antal webbesökare, antal visningar av filmen på YouTube. Dessutom görs en webb-enkät till alla som deltagit på något av seminarierna med frågor om informationen lett till investering i laddinfrastruktur, hur många och vilken sort mm. Vid Energi- och klimatrådgivningens energiöversyner av bostadsrättsföreningar kommer detta informationsmaterial även att användas och spridas.”

Ärendet

Mål

- 500 personer deltar på seminarierna
- 100 bostadsrättsföreningar sätter upp 200 laddplatser per år, totalt 600 laddplatser under åren 2016-2018

Målet om antalet laddplatser sattes under förutsättningen att besked från Naturvårdsverket skulle komma innan årsskiftet 2015/2016. Beslutet från Naturvårdsverket kom i maj 2016 och arbetet drog därför igång i augusti 2016.

Måluppfyllelse

Målen har överträffats både vad gäller deltagande på anordnade seminarier och vad gäller antalet laddplatser som kampanjen resulterat i:

- Ca 730 besökare på de 6 seminarierna under januari och februari 2017 (630 personer anmälda via hemsidan)

- 159 bostadsrättsföreningar har angett att de har eller planerar att sätta upp laddplatser, totalt 910-1400 laddplatser inom de närmsta åren
- 4 (av 16 deltagande) leverantörer av laddutrustning har angett att de blivit kontaktade av 78 bostadsrättsföreningar eller samfällighetsföreningar som en direkt följd av projektets informationsinsatser. De 4 leverantörerna ha hittills offererat eller installerat 430 laddpunkter
- Naturvårdsverket har meddelat att de fått in ett stort antal ansökningar till Klimatkivet gällande bidrag för laddinfrastruktur just från bostadsrättsföreningar i Stockholms län och flera kommuner och länsstyrelser i landet har sagt att de vill kopiera projektet lokalt.

Tidplan

I den ursprungliga tidplanen i ansökan till Klimatkivet skulle alla åtgärder genomföras under 2016 och endast uppföljning under 2017. Då beslutet från Naturvårdsverket kom först i maj 2016 så togs följande tidplan fram:

- Textinnehåll till mallar och checklistor klara sista oktober 2016
- Film klar sista november 2016
- Kampanjperiod januari till mars 2017
- Seminarier genomförs under januari och februari 2017
- Långsiktig uppföljning oktober 2017

Utfall – tidplan

Kampanjen genomfördes i enlighet med den reviderade tidplanen:

- Alla mallar och checklistor var layoutade och klara i början av januari 2017
- Filmerna lades upp på YouTube i mitten av december 2016
- Kampanjperiod januari till mars 2017
- Seminarierna genomfördes 25, 26 och 31 januari samt 1, 7 och 8 februari 2017
- Enkät för långsiktig uppföljning skickades ut 2 oktober 2017 och en påminnelse två veckor senare.

Fixa laddplats – hur projektet organiserades

Projektorganisation och resurser

Alla 27 deltagande kommuner skulle bidra med arbetstid och pengar till projektet, uppskattningsvis 100 timmar per kommun. Det bildades tre arbetsgrupper utifrån åtgärderna i ansökan till

Klimatklivet. Efter ett par månader bildades även en kommunikationsgrupp då det behövdes ett samlat tag kring kommunikationen i projektet.

Projektledare

Eva Sunnerstedt (miljöförvaltningen i Stockholm).

Mallar och checklistor

Arbetsgruppsansvariga: Angelica Aronsson (Sundbyberg) och Ruth Meyer (Danderyd).

Arbetsgrupp: Aino Inkinen (Ekerö), Carolina Pettersson (Solna), Erik Johansson (Nynäshamn), Eva Jernnäs (Vaxholm & Österåker), Helen Ericson (Sigtuna), Malin Lindstaf (först värdkommun och Huddinge, sedan Stockholm), Stig Rybrink (Vallentuna), Stina Jaensson (Lidingö), Tove Liljas (Värmdö)

Film

Arbetsgruppsansvarig: Helene Carlsson (miljöförvaltningen i Stockholm).

Arbetsgrupp: Emma Borggren-Franck (värdkommun och Stockholm), Ebba Jordelius (Södertälje), Madeleine Karlsson (Huddinge), Malin Lindstaf (först värdkommun och Huddinge, sedan Stockholm), Megha Huber (Järfälla), Petri Palkki (Tyresö).

Stockholms stad ramavtalsupphandlade leverantör av kommunikationstjänster, Blomquist, var till stor del involverade.

Seminarier

Arbetsgruppsansvariga: Andrea Rishaug (Upplands Väsby) och Eva Sunnerstedt (miljöförvaltningen i Stockholm).

Arbetsgrupp: Andreas Landgren (Täby), Anna Atterlöf (Håbo), Erik Bergström (Botkyrka), Gunilla Eitrem (Södertörnskommunerna), Joanna Weiss (Huddinge, Haninge och Tyresö), Katarina Tittelbach (Sollentuna), Malvina Hagbjörk (Upplands-Bro).

Kampanjsamordning/kommunikationsgrupp

Arbetsgruppsansvarig: Emma Borggren-Franck (miljöförvaltningen i Stockholm).

Arbetsgrupp: Andrea Rishaug (värdkommun och Upplands Väsby), Andreas Landgren (Täby), Helene Carlsson (miljöförvaltningen i Stockholm), Malin Lindstaf (först värdkommun och Huddinge, sedan Stockholm).

Stockholms stad ramavtalsupphandlade leverantör av kommunikationstjänster, Blomquist, var även här involverade.

Aktiviteter och resultat

Mallar och checklistor

Inom projektet har flera guider, mallar och vägledningar tagits fram. Alla dokument finns tillgängliga på hemsidan www.fixaladdplats.se och via www.energiradgivningen.se.

Gruppen delades in i olika mindre grupper som tog fram de olika dokumenten. Under arbetets gång förankrades informationen i materialet med Riksbyggen, HSB, Stockholm Parkering AB samt leverantörer av laddutrustning. En dialog hölls även med Bostadsrätterna men de hade ingen möjlighet att komma på möten och lämna synpunkter. Ett separat möte hölls med Naturvårdsverket för faktagranskning gällande vägledningen för ansökan om Klimatklivet, under arbetets gång.

Mall- och checklistegruppen tog fram följande dokument:

- Så övertygar du styrelsen eller fastighetsägaren - Sex anledningar att fixa laddplats
- Sammanfattning av vägen till en laddplats - Checklista - Lätt att fixa laddplats
- Så går du tillväga för att installera en laddplats - Steg för steg-guide
- Tips och råd vid ansökan till klimatklivet - Vägledning för ansökan till klimatklivet
- Mall för hur en offertförfrågan kan se ut - Offertsvarsmall
- Exempel på motion till BRF:ens stämma
- Goda exempel - BRF Haga
- Goda exempel - BRF Sickla kanal

Materialet har uppdaterats under året då Naturvårdsverket har förändrat regler i förordningen samt att ansökningsverket har förändrats.

Filmer

En inspirationsfilm och en instruktionsfilm producerades. Inspirationsfilmen skulle på ett humoristiskt sätt dra uppmärksamhet till elbilsaddning och till hemsidan www.fixaladdplats.se. Inspirationsfilmen hade i november 2017 visats ca 16 000 gånger, varav ca 13 000 visningar är uppspelningar i facebookannonser. De andra visningarna kommer från fixaladdplats.se eller direkt på YouTube.

Instruktionsfilmen utformades som en kortversion av steg för steg-guiden. Instruktionsfilmen har visats drygt 3000 gånger, i huvudsak via den inbäddade spelaren på fixaladdplats.se men även direkt på YouTube. Instruktionsfilmen har engelsk undertext.

Föreläsningarna på seminariet i Stockholm spelades in i tre delar; läget idag och trenden framåt, steg för steg samt söka investeringsstöd. Föreläsningarna har visats 300 till 500 gånger.

Inspirationsfilmen: Fixa laddplats (så slipper du detta)

<https://youtu.be/t5lnqq21s34>

Fixa laddplats – steg för steg <https://youtu.be/HhNoTSxM8Rc>

Kampanjsamordning/kommunikation

Kampanjnamn

Kampanjen fick namnet fixa laddplats. Namnet valdes för att det är talande i sig, lätt att kommunicera, och fanns ledigt som domännamn.

Grafisk profil

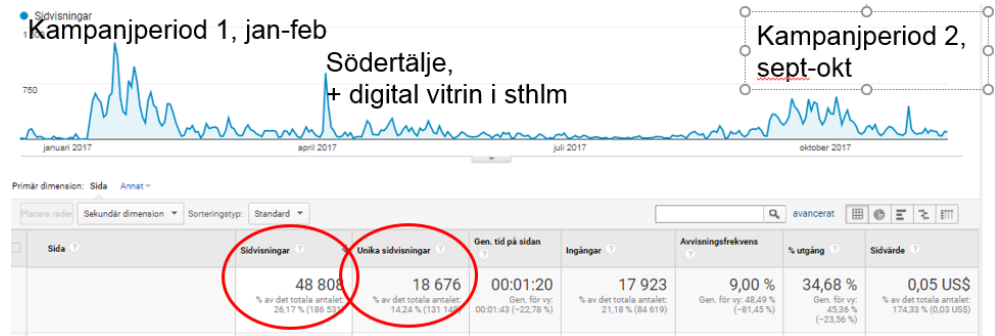
En grafisk profil inklusive logotyp för kampanjen Fixa laddplats togs fram av en kommunikationsbyrå. Den grafiska profilen för Fixa laddplats hänger samman med EKR:s formspråk. En mall för Word och PowerPoint togs fram som användes för många av de framtagna vägledningarna. Steg för steg-guiden, Checklista – lätt att fixa laddplats, annonser och inbjudan fick ett mer omfattande layoutarbete.

Hemsida

För att enkelt kunna vägleda intresserade rakt in till informationskampanjen köptes en kampanjadress med samma namn som hela kampanjen, fixaladdplats.se. Den dirigerades till en landningssida inom energi- och klimatrådgivningens egen webbplats energirådgivningen.se.

På kampanjsidan finns filmerna inbäddade, alla mallar och checklistor, svar på vanliga frågor och goda exempel. Kontaktuppgifter till leverantörer som närvarat på seminarierna och PowerPoint presentationerna från seminarierna finns även på hemsidan. Anmälningsskylten och information om seminarierna fanns också på hemsidan när det var aktuellt.

Hemsidan fixaladdplats.se hade 18 600 unika besökare under perioden 1 jan – 14 nov 2017, den absoluta merparten under kampanjperioderna samt en tydlig topp även inför det fristående seminarium som Södertälje kommun ordnade i april.

Flest webbplatsbesök kom via så kallad direkttrafik som betyder att besökare själv skrivit in adressen fixaladdplats.se i webbläsaren, eller följt en länk i t ex ett dokument eller mail. Näst mest trafik kom från sökningar på google. Facebook var den tredje viktigaste källan till besök på fixaladdplats.se. Trots att facebook-kampanjen var den tredje viktigaste källan in till hemsidan så har ganska få av besökarna via denna kanal anmält sig direkt till seminarierna.

Medlemskommunernas egna kanaler stod för ca 10 % av anmälan till seminarierna.

900 personer har varit inne på anmälningssidan, varav ca 630 har anmält sig till seminarierna i januari-februari.

Annonser

Annonsering gjordes i lokaltidningar och på facebook.

- Kvartssida annons i Mittis alla editioner samt annonser i andra lokaltidningar i de kommuner där Mitti inte finns representerade, som Södertälje, Nykvarn och Nynäshamn.

- 14 dagar i mitten av april visades även en digital annons för fixaladdplats.se på digitala glasskåp/vitriner i Stockholms innerstad.

Enligt utvärderingsenkäten som delades ut efter föreläsningarna var annonsen i lokaltidningen den vanligaste källan till att man kände till seminariet. 38 % av besökarna angav att de fått reda på infokvällen via annons i lokaltidningen.

Facebook

Info spreds både som organiska poster via EKR:s egen facebookkanal och som köpta annonser. Medlemskommuner och kompiskanaler uppmuntrades att göra egna inlägg i sina egna sociala kanaler eller dela vidare från EKR.

De köpta annonserna gjordes i den första kampanjen i tre varianter: se filmen, anmäl till seminariet, resp ladda ner material och riktades mot två olika målgrupper "Män och teknik" och "Grön och social". "Män och teknik"-gruppen var en mer aktiv grupp när det gäller interaktioner och än "Grön och social". När facebookkampanjen upprepades under hösten justerades prioriteringarna utifrån vårens erfarenheter så att endast filmen riktades mot målgruppen grön och social medan alla tre annonserna riktades till "män och teknik".

Utskick

Alla styrelser/ordföranden i bostadsrättsföreningar i länet (+ Håbo) fick en inbjudan hemsickad i brevlådan. Inbjudan var utformat som ett vykort med information om seminarierna på ena sidan och adress på andra sidan. Postinbjudan var den näst viktigaste källan för att få besökare till seminarierna och stod för 20 % av besökarna.

Utskicken var dock kostsamma och kostade ca 7 kr/nådd person.

De kommuner som hade egna maillistor till bostadsrättsföreningar skickade ut en mailinbjudan. Mailutskicken var också väldigt effektiva och stod för 12 % av besökarna.

Kompiskanaler

Information om projektet och seminarierna spreds även via så kallade kompiskanaler, som spred informationen i sina nätverk kostnadsfritt. Exempel på kompiskanaler som kontaktades var: Gröna Bilister, Naturskyddsföreningen, 2030-sekretariatet, Sollentuna energi och miljö, Norrenergi, HSB, Riksbyggen, Fastighetsägarna, Bo bättré, Borätt Forum, Bofakta och Fastighetstidningen.

Seminarier - resultat

Sex seminarier med föreläsning och mini-mässor genomfördes i Sundbyberg, Sollentuna, Stockholm, Nacka, Haninge och Botkyrka

under slutet av januari och början av februari 2017. Det var totalt 630 personer som anmälde till seminarierna. Ca 660 personer kom och lyssnade på föreläsningarna och ytterligare ca 70 personer besökte endast minimässan.

Alla seminarier hade samma upplägg:

- 17.00–18.00 Utställning och mingel
- 18.00–19.30 Korta presentationer
 - Välkommen – introduktion
 - Elbilsanvändningen exploderar och laddbehovet ökar – läget idag och trenden framåt
 - Vad behöver du veta för att fixa laddplatser?
 - Sök investeringsstöd – fixa laddplats har mallar
 - Frågestund
- 19.30–20.30 Utställning och mingel

Föreläsningarna hölls av Eva Sunnerstedt och personer från Mallar och checklistor-gruppen: Angelica Aronsson, Eva Jernnäs, Ruth Meyer, Tove Liljas och Stina Jaensson. Eva höll den inledande presentationen, var moderator och fungerade som expert och svarade på besökarnas frågor. Föreläsare på de övriga delarna varierade från kväll till kväll.

16 utställare hade tackat ja till att delta på seminarierna. Det var 10-15 utställare närvarande per tillfälle. På alla seminarier bjöds besökare och utställare på kaffe och smörgås innan föreläsningen och chips och läsk efter föreläsningen. Det var väldigt fullt i utställningslokalen innan föreläsningarna och många besökare hade svårt att hinna tala med alla leverantörer, trots detta var det få som stannade på utställningen efter föreläsningarna.

Alla besökare hade utvärderingsenkäten, kvällens program, kontaktuppgifter till leverantörer, steg för steg-guiden, exempel på motion till BRF:ens stämma, lätt att fixa laddplats, sex anledningar att fixa laddplats, och vägledning för ansökan till klimatklivet placerat i förväg på sin plats.

Besökare från resp. kommun	Antal
Stockholm	235
Nacka	54
Solna	50
Sollentuna	39
Haninge	35
Danderyd	29

Sundbyberg	25
Botkyrka	23
Lidingö	20
Tyresö	19
Nynäshamn	18
Huddinge	17
Värmdö	11
Järfälla	7
Vaxholm	7
Salem	6
Sigtuna	6
Södertälje	6
Upplands Väsby	5
Täby	4
Vallentuna	4
Österåker	4
Upplands-Bro	2
Uppsala	2
Norrtälje	1
Nykvarn	1

Utvärderingar

Totalt kom 360 st utvärderingsenkäter in från seminariedeltagarna, vilket är över hälften av alla som deltog.

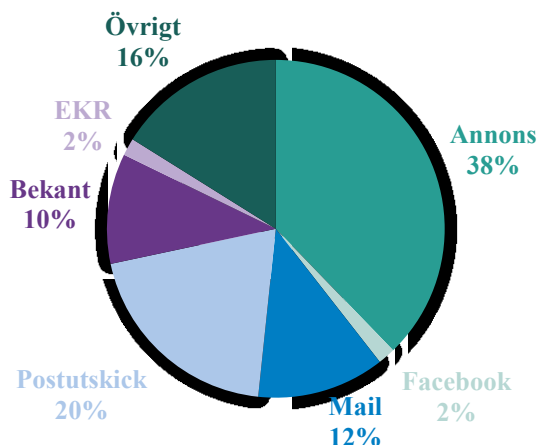
Kommun	Helhetsintryck av infokvällen (1-6)	Helhetsintryck av utställning (1-6)	Totalt antal deltagare (st)
Sundbyberg	4,6	4,1	99
Sollentuna	5,5	4,7	95
Stockholm	5,0	4,3	230
Nacka	5,0	4,3	105
Haninge	5,4	4,5	77
Botkyrka	5,0	4,7	55

Infokvällarna i Sollentuna och Haninge fick högst betyg av besökarna. På båda föreläsningarna var det en väldigt trevlig och gemytlig känsla. Besökarna satt alla nära föreläsarna och presenterade sig med namn innan de ställde frågor.

Under utställningen i Sollentuna var det väldigt trångt, utställningen i Botkyrka var den mest luftiga. Trots detta fick de lika högt betyg i utvärderingarna. Under utställningen i Sundbyberg var det även där

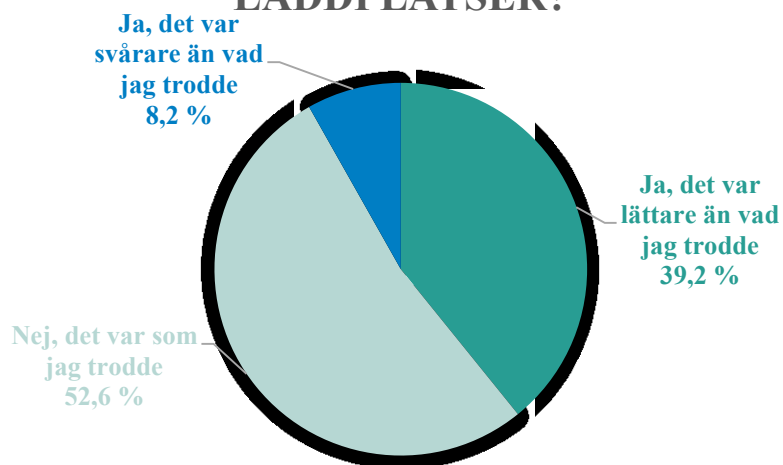
väldigt trångt samt att utställarna tyvärr var uppdelade på två olika ställen, vilket kan vara orsaken till det lägre betyget.

HUR FICK DU REDA PÅ INFOKVÄLLEN?

Annonns och inbjudan utskickad via post gav störst utslag på att få besökare till seminariet. Det var även de dyraste kommunikationskostnaderna. Inbjudan via mail gav också högt utslag och är ett billigt sätt att nå sin målgrupp. Befintliga mail-listor innehåller inte alla BRF:er i länet.

FÖRÄNDRADES DIN INSTÄLLNING TILL MÖJLIGHETEN ATT FIXA LADDPLATSER?

Majoriteten av besökarna upplevde att det var lättare eller ungefär som de redan trodde att installera laddplatser. Då många av besökarna var samfällighetsföreningar och inte bostadsrättsföreningar så gäller andra, mer oklara, regler för dem. Troligtvis är en hög andel av de som upplevde att det var svårare än vad de trodde just samfällighetsföreningar. Det var även några som tyckte att ansökan till Klimatklivet var svårare än de trodde tidigare, och därför valde det alternativet.

Budget och utfall

Projektet fick beviljat Klimatklivet-medel på 300 000 kr under förutsättning att projektet själv motfinansierade med samma summa samt arbetstid. Alla deltagande kommuner fakturerades 9 000 kr utom Täby som fakturerades på 5 000 kr. Energi- och klimatrådgivningen bidrog med 86 000 kr till projektet.

Intäkter	
Klimatklivet	300 000
27 kommuner	239 000
EKR	86 000
Intäkter totalt	625 000

Kostnader	Budget	Utfall
Seminarier	100 000	150 846
• Lokaler • Fika		
Checklistor och mallar	50 000	77 055
• Grafisk profil • Layout av material • Konsulthjälp • Tryck av material		
Film	300 000	276 802
• Framtagandet av två filmer • Filma ett seminarium		
Kommunikation	150 000	150 561
• Annonsering (tidningar och facebook) • Tryck av inbjudan och utskick		
Totalt	600 000	655 264

Projektet drog över budget med totalt 55 000 kr, särskilt för seminarierna. Antalet seminarier (från fem till sex stycken) och antalet besökare (från 500 till 700 besökare) översteg vad som först budgeterats. De kostnader som inte var budgeterade för har bekostats av Stockholms stad.

Vid projektets slut i mars 2017 hade 15 personer (ca hälften av alla som deltagit i projektet) rapporterat in uppskattad arbetad tid i projektet. Den arbetstiden uppgick till cirka 1 380 timmar. Den totala arbetstiden är dock högre eftersom bortfallet på rapporterad tid är stort.

Fem lägesrapporter och en slutrapport har skickats in löpande till Länsstyrelsen/Naturvårdsverket.

Långsiktig uppföljning

Den 4 oktober skickades en digital utvärderingsenkät ut till de 630 personerna som anmält sig via hemsidan. Besökarna hade vid anmälningstillfället fått information om att deras kontaktuppgifter hanteras enligt personuppgiftslagen och endast skulle användas för utvärdering av evenemanget.

232 personer hade svarat på enkäten när den stängdes den 11 november. Det är en svarsfrekvens på 37 %.

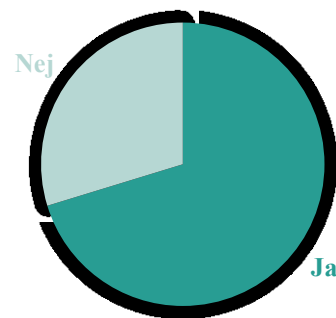
Planerar er förening eller samfällighet att installera laddplatser?	Antal föreningar	Antal laddplatser
Vi har redan påbörjat upphandling eller installation	40	325-450
Vi planerar att påbörja arbetet inom 6 månader	22	220-336
Vi planerar att påbörja arbetet under 2018	35	263-486
Ja, inom ett par år	62	103-166
Summa	159	911-1408

Antalet laddplatser som redan är installerade eller upphandlade uppgår redan till 325-450 stycken. Det totala antalet laddplatser som kommer att installeras i regionen de närmsta åren är runt 911-1408 stycken. Eftersom endast 37 % av antalet anmälda till infokvällarna har svarat så är det verkligen antalet laddplatser troligtvis ännu högre.

Har er förening sökt statligt stöd från Klimatklivet för laddinfrastruktur?	Svar	Procent
Ja, och vi har fått stöd	19	8,5 %
Ja, och vi har inte fått stöd	3	1,5 %
Ja, vi har sökt med inte fått svar ännu	15	6,5 %
Nej, men vi planerar att söka	71	31,5 %
Nej	117	52 %

Av de 117 som angett att de inte planerar att söka statligt stöd från Klimatklivet så har 48 st (41 %) av dessa även angett att de inte planerar att installera laddplatser. Resterande 59 % har angett att de inte tänker söka trots att de har planer på att installera laddplatser.

HAR NI ANVÄNT INFORMATION FRÅN FIXALADDPLATS.SE EFTER INFOKVÄLLEN?

156 personer (70 %) har använt information på fixaladdplats.se efter infokvällen och 66 personer (30 %) har inte gjort det.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Projektet har varit mycket lyckat och nått en stor målgrupp. Flera kommuner i landet är intresserade av att kopiera kampanjen lokalt. Amsterdam har även gjort en liknande insats efter inspiration från Stockholm. Effekten av projektet är förmodligen långt större än vad som kunnat påvisas med den enkät som genomfört som utvärdering i oktober 2017.

Ytterligare 6 seminarier har genomförts under år 2017 och materialet på hemsidan uppdaterades under hösten 2017. Ytterligare en uppdatering av materialet planeras under våren 2018 och därefter ytterligare seminarier till hösten 2018. Miljöförvaltningen genomför detta tillkommande arbete inom ramen för EU projektet Eccentric och EKR.

Projektet har uppmärksammat att det finns otydligheter gällande samfälligheters möjligheter att anordna laddplatser. En samfällighet bildas genom en gemensamhetsanläggning som i sin tur är en lantmäteriförrättning. Behövs det en kostsam lantmäteriförrättning för att få tillstånd laddmöjligheter? Eller kan samfällighetens stämma eller styrelse ta detta beslut utan förrättning? Ska laddning anses vara av väsentlig betydelse för fastigheten vilket är nödvändigt för att det ska kunna ingå i en samfällighet? Olika experter tolkar lagen olika och det finns ingen praxis för den nya

tekniken. Hur samfällighetsföreningar ska hantera frågan om laddning är därför en gråzon. Det vore önskvärt med klarhet och förtydligande gällande dessa frågor så att samfälligheter kan anordna laddmöjligheter för laddbara fordon utan fördyrande och tidskrävande formalia. Idag avstår många samfälligheter från att investera i laddinfrastruktur på grund av oklarheterna.

Den statliga utredningen om hinder för energieffektivisering, småskalig elproduktion och lagring för mindre aktörer, M 2017:04 jobbar just nu på för fullt. Utredningen bygger vidare på Energikommissionens arbete om utvecklingen av Sveriges framtida energisystem. Utredningens uppdrag (dir 2017:77) är att undersöka hur dagens regelverk och styrmedel bidrar till, eller hämmar, de mindre aktörernas aktivitet på dagens energimarknader. Om brister eller förbättringspotential kan identifieras ska också utredningen, i en andra fas, lämna förslag på regelförändringar eller nya styrmedel. Elbilar och elbilsladdning finns med i utredningen och här kan frågan om laddutrustning och samfälligheter behandlas.

Miljöförvaltningen föreslår att miljö- och hälsoskyddsnämnden skickar ett brev till justitiedepartementet, miljö- och energidepartementet, näringsdepartementet och utredningen om hinder för energieffektivisering, småskalig elproduktion och lagring för mindre aktörer, M 2017:04 enligt bilaga 1 till detta tjänsteutlåtande.

SLUT

Bilaga 1)

Synpunkter till justitiedepartementet, miljö- och energidepartementet, näringsdepartementet och utredningen om hinder för energieffektivisering, småskalig elproduktion och lagring för mindre aktörer, M 2017:04